

Doopdienst – 14 juli 2019

HET OFFER VAN ABRAHAM

Bijbellezing: Genesis 22,1-19 en Hebreëen 11,17-19

Abraham kreeg na een heel angstig moment Izak weer terug. Als 'zijnde opgestaan uit de dood', om het met de woorden van de Hebreënbrief te zeggen. Nu, dat is wat er ook bij de doop gebeurt: je kindje aan God geven en terug mogen ontvangen. Opnieuw, als nieuw in de armen mogen sluiten. Ik ga dit in de preek uitleggen. Deze beweging, deze ervaring, is overigens niet alleen voorbehouden aan Abraham en zijn zoon Izak, of aan doopouders met hun kindje. Ik wil u uitnodigen om allemaal met Abraham, zijn zoon mee op weg te gaan..., op die intense zware weg naar die berg Moria... om straks weer als nieuw naar huis te kunnen gaan..., om weer helemaal als nieuw in je dagelijks leven morgen te kunnen staan.

Wat Abraham toen op dat moment heeft moeten meemaken, is ongekend. Niet voor te stellen. Eigenlijk ook niet te begrijpen... Ik weet nog wel dat jaren geleden een collega tegen mij zei dat hij niet over dit hoofdstuk kon preken. Hij had namelijk kort geleden een schoonzoon verloren. En ook al is dat een heel andere situatie..., die gevoelens van pijn, van verlies, van niet-kunnen-begrijpen kwamen zo heel dicht aan de oppervlakte bij het lezen van deze geschiedenis van Abraham... Te pijnlijk.

Desondanks heeft de geschiedenis van Abraham en het offer van zijn zoon Izak heel veel mensen ontroerd en geïnspireerd..., het is een thema wat je heel veel in de kunst tegenkomt. Maar toch: het is een geschiedenis die heel erg lastig te begrijpen is: God Die Abraham oproept om zijn zoon te offeren. Gruwelijk! Ja, wij weten de afloop van het verhaal – God wilde niet echt dat Abraham zijn zoon offerde, God verfoeit namelijk kind-offers – maar die afloop van het verhaal wist Abraham zelf op dat moment nog niet. Abraham wist niet dat God hem op de proef stelde en dat God op het laatste moment zou ingrijpen. God leek hier wel heel erg op die andere goden uit die tijd, aan wie men in tijden van grote crisis soms kind-offers bracht om de goden gunstig te stemmen... Hoe kon God Zich voordoen als zo'n god? ... En ook al leest dit verhaal wat gemakkelijker, als je de afloop al weet, toch blijft het heel erg moeilijk te begrijpen: *waarom* stelt God Abraham überhaupt zo op de proef? Misschien wat oneerbiedig gezegd, maar: wie verzint er zo'n test om Abraham te testen? Was met de oproep om alles achter zich te laten en naar het land Kanaän te reizen Abraham niet genoeg op zijn geloof getest? En waarom nu? Zojuist heeft Abraham zijn zoon Ismaël met moeder Hagar moeten loslaten, moeten laten gaan. Moet hij nu ook het enige wat hij heeft..., het kind van de belofte..., het kind van zijn toekomst... aan God teruggeven? Waar is God op uit?

In plaats van allemaal antwoorden bij elkaar te sprokkelen, moeten wij maar eerst met elkaar vaststellen: God is niet altijd te begrijpen. God is niet zoals ik mij God voorstel, of zoals ik God zou willen zien. Ik hoor nog wel eens mensen hun opvattingen over God ventileren: 'ik zie God als...', of: 'ik denk dat God echt wel... enz.', maar laat je niet al te zeer meenemen door je eigen gedachten, willen of wensen. God maakt Zich soms aan je bekend als de totaal Andere. Ons plaatje van 'hoe God is' of 'hoe God zou moeten zijn', strookt soms totaal niet met de werkelijkheid van God. Nou, daarmee wordt het dopen wel tot een heel groots iets. Met de doop vertrou je je zoontje, je dochtertje toe aan iemand Die de totaal Andere is... Hoe durf je?, zou ik bijna vragen. Je vertrouwt je zoon of je dochter toe aan iemand Die soms zo anders blijkt te zijn, iemand Die ongekende wegen gaat... Iemand Die soms lijnrecht tegen je verwach-

tingen en je hopen ingaat. Iemand Die bovendien heel veel kan eisen. Ik ga straks nog meer zeggen hoor..., maar het is wel goed om de lieflijkheid van het dooprutueel wat bij te stellen... Je laten dopen..., je kindje laten dopen... is een geweldig grote stap. Ik zou haast zeggen: een 'waagstuk'.

Maar Abraham waagde het er dus op. Hij gehoorzaamde de stem van God en ging op weg. Het wordt zo heel eenvoudig beschreven. Je vraagt je dan toch af: wat zou er die dagen door het hoofd en hart van Abraham zijn gegaan hè? Het lijkt erop – als je het zo leest - dat er tijdens die lange reis naar de berg Moria, waar het offer moest plaatsvinden, heel weinig door Abraham en Izak werd gesproken. Alleen die ene keer horen wij Izak een vraag stellen over waar het offerdier eigenlijk is... Abraham gaat zwijgend zijn weg. Abraham zette de stap om alles los te laten en in vertrouwen Gods weg te gaan. Zo indrukwekkend... Om deze reden wordt Abraham in het Nieuwe Testament ook een aantal keren als voorbeeld genoemd. In Hebreëen 11, 17-19. Maar ook door Jakobus, die in zijn brief duidelijk wil maken dat geloven meer is dan 'ergens in geloven'. Geloven, dat is vertrouwen. In vertrouwen stappen durven zetten. En God vraagt 100% vertrouwen. Volledige overgave aan Hem. Maar dat is heftig... Vertrouwen, dat is wel een mooi woord om tijdens een kerkdienst in de mond te nemen, terwijl je met een goed gevulde maag van huis bent gegaan, als je kinderen misschien na de dienst op bezoek komen, of als je met je blakende gezondheid straks een wandelingetje gaat maken..., maar hier wordt Abraham alles uit handen genomen en wordt hij voor de keuze gesteld: 'durf je het er met God op te wagen?'

Ons vertrouwen is meestal opgebouwd uit tal van bouwstenen: gezondheid, financiële zekerheid, mensen om je heen die je kunnen helpen, waardering van anderen, je vlotte babbel of optimisme waarmee je je meestal door heen slaat... Maar God haalt hier in één keer dat hele muurtje van vertrouwen omver..., zodat alle stenen vallen en er alleen het fundament nog overblijft... U en ik kunt ons niet meer achter het muurtje verschuilen, of daar tegenaan leunen.. *Vertrouw je op Mij?*, zo vraagt God.

Waar is jouw geloof en je vertrouwen opgebouwd? Leun je tegen het muurtje aan van een goede gezondheid, het best-aardig-maken-op-dit-moment, prettige mensen om je heen, een goed gevoel, je positieve instelling, best-tevreden-zijn-met-jezelf... of sta je op het fundament: Gods Woord tot jou gesproken?

Abraham is in die ene nacht voordat hij met Izak vertrok, helemaal grijs geworden, zo vertelt de joodse overlevering. 'Waarom moest ik Uw stem verstaan?' Maar Abraham kwam niet los van die stem van God. God Die met Zijn Woord hem persoonlijk aangesproken had. Abraham kon niet anders dan in vertrouwen op God de weg gaan.

Ook als je je kindje ten doop houdt, dan komt het dus aan op vertrouwen. Je dochtertje, je zoontje, toevertrouwen aan God. Het zal in het leven van jullie gezin misschien nog heel vaak aankomen op vertrouwen, want je zult je kindje steeds meer uit handen moeten geven – 'loslaten', dat is een refrein dat heel de opvoeding door zal klinken - maar de eerste en belangrijkste stap van het loslaten is vandaag gezet: 'Heere, ons kindje behoort aan U toe. Wij geven Timo, wij geven Joanne aan U terug.'

In de geschiedenis van Abraham wordt vervolgens heel indrukwekkend, maar ook heel mooi zichtbaar wat dat betekent. De geschiedenis van Abraham en het offer van Izak is een prachtige illustratie bij de doop. Als Abraham bezig is om zijn kind te gaan offeren, dan geeft hij alles wat hij heeft dus aan God terug. Niets is van mij, God. Mijn kinderen niet. Mijn toekomst niet. Mijn bestaansrecht niet. Heel mooi wordt dit ook uitgebeeld door een schilderij van Rembrandt: Abraham had een groot mes in handen. En dat mes wijst richting Izak. God legt beslag op alles van ons leven. Alles van ons leven gaat onder het mes door. Heel

deze aarde en alles wat er is en wat wij hebben, zien en beleven... is van Hem. En heel deze aarde en iedereen die hierop mag leven, valt onder het mes van Gods oordeel: God heeft recht op deze wereld. God heeft recht op onze liefde, onze gehoorzaamheid. De wereld en alle mensen zijn van God losgeraakt. Wij hebben de wereld tot ons eigen eigendom gemaakt. Maar God eist alles op als zijnde Zijn rechtmatig bezit.

Maar... op het moment dat Abraham alles van zichzelf aan God geeft..., *mag hij het weer uit Gods hand terug ontvangen*. Als nieuw ontvangen. Zijn zoon is onder het mes doorgestaan..., maar God heeft gespaard... en een nieuw begin gegeven voor Izak... en voor Abraham.

Ook bij de doop belijden wij: alles is van U. Mijn kind. Mijn eigen leven. En ook bij de doop moeten wij onder het mes door..., het oordeel van God over ons leven. Maar als ik mijzelf en alles verlies..., mag ik mijzelf opnieuw terug ontvangen. Maar nu niet meer van mijzelf. Maar van God. Voor altijd van God. Voor altijd van God en daarom: nooit uit Zijn hand. In vertrouwen met Hem verbonden.

Bij de doop belijden wij als gemeente samen met de doopouders dat wij niet meer het eigendom zijn van ons zelf... maar van Hem. Wij leggen ons leven en alles wat van ons is op het altaar. Wij gaan onder het mes door..., wij zijn het oordeel van God doorgestaan..., maar we mogen nieuw in het leven worden gezet.

Je krijgt als doopouder je kindje totaal nieuw terug. Terwijl je je dochter bij de doopvont vasthield, gaf je het ten diepste weg. En terwijl je je zoontje weggaf, kreeg je het in de doop als nieuw terug. Een nieuwe Timo. Een totaal nieuwe Joanne. Hoe dan? Nou: van Christus. Eigendom van God. Het mes boven hun leven is uit handen genomen. Zij zijn gespaard. Geliefd. God heeft een toekomst voor hen op het oog. Zijn toekomst.

De doopouders hebben vanmorgen bij het doopvont gestaan en ik heb dat nu vergeleken met de stap die Abraham zette om zijn zoon op Gods bevel te offeren. Maar ik had u allemaal in het begin uitgenodigd om deze weg met Abraham en Izak mee te gaan..., welnu: *heeft u al met uw leven bij dat altaar gestaan om God te offeren?* Zou u daar eens over na willen denken: *wat zou u op dat altaar voor God moeten neerleggen... om het weer als nieuw, uit Gods hand terug te mogen ontvangen?* Wat zou God van u vragen om aan Hem op te offeren?

Het kan je werk zijn, waar je je hele identiteit uit haalt. Of je partner, die werkelijk alles voor je is. Of je kinderen, die haast tot je persoonlijke project zijn geworden. Of de tijd die nu is vrijgekomen met je pensioen en die je angstvallig wilt beschermen en helemaal zelf wilt invullen. Of je gezondheid, waar je alles voor doet en waarvoor je vecht. Of de waardering van anderen, waarvan geldt dat je niet zonder kunt. Of welke dingen dan ook die je als 'je eigen dingen', of bijna als je eigendom bent gaan beschouwen? Wat vraagt God van u om op het altaar te leggen? ... Om er los van te komen... en om het vervolgens weer opnieuw te mogen ontvangen... uit Gods hand... maar nu als pure genade..., als nieuw? Misschien moet je wel je verleden in rook laten opgaan voor God. Of je toekomst op het altaar loslaten. Of iets van het nu. Durf je het met God te wagen?

Die weg van Abraham gaan in vertrouwen... en alles wat van jezelf is op het altaar voor God leggen..., dat is iets geweldig groots. Dat is geloven. Maar het grootste waar Abraham mee bezig is in deze heftige, onwerkelijke dagen, is iets anders... Ik zal het vertellen. Ik zei al: we horen Abraham heel weinig spreken, alleen het gehoorzame antwoord tot God: 'hier ben ik'. Maar als Izak hem de vraag stelt waar het offerdier is, dan verbreekt Abraham eindelijk de stilte en zegt: 'God zal erin voorzien.' En als Abraham Izak terug mag ontvangen, dan geeft Abraham de berg een naam, namelijk weer 'de HEERE zal voorzien'.

De HEERE zal erin voorzien. Dat is wat Abraham bezighoudt en waar hij zich aan vasthoudt. Terwijl in het Nieuwe

Testament en in de joodse overlevering en zelfs in de Koran steeds gewezen wordt op het grote vertrouwen van Abraham en waarschijnlijk ook van Izak, wijst Abraham ons op de reden waarom hij durft te vertrouwen: *God zal voorzien*. De HEERE zal ervoor zorgen. God heeft alles in Zijn handen en laat niet los het werk van Zijn handen. Dat was het vertrouwen, waardoor Abraham alles wat hem lief was, aan God kon overgeven. God voorziet.

God voorziet. Hij ziet verder dan wij kunnen zien. Wij kunnen de dag van vandaag niet eens overzien, laat staan morgen of overmorgen. God ziet verder. Hij voorziet. Hij overziet.

Alles is in Zijn handen. De toekomst is aan Hem. Elke stap die Timo en Joanne mogen gaan leren zetten, mag daarom een stap zijn in Zijn voetstappen. En waar wij moeten loslaten, houdt Hij vast. En waar ik de regie in mijn leven verlies, God niet. God voorziet. Hij ziet verder. En Hij zal voorzien. Izak mocht als nieuw aan Abraham worden toevertrouwd... en in Gods voorzienigheid werden Abrahams ogen geopend voor een ram dat vastzat in de bosje. Dat kon op het hout van Izak nu geofferd worden. God had werkelijk aan alles gedacht...

Er is nog een werk van Rembrandt over het offer van Abraham bekend. Het is een ets, die later is gemaakt dan het schilderij. En daar wil ik mee afsluiten, want: die persoon van Izak... verwijst in deze ets naar Jezus. Zoals de doop verwijst naar Jezus. Ik moet denken aan die prachtige tekst van Paulus in Romeinen 8: *32Hoe zal Hij, Die zelfs Zijn eigen Zoon niet gespaard maar voor ons allen overgegeven heeft, ons ook met Hem niet alle dingen schenken?* God heeft eeuwen na Abraham de plaats van Abraham ingenomen en Zijn Zoon overgegeven. Wat Hij van Abraham uiteindelijk niet wilde vragen, heeft Hij Zelf gegeven. Christus, Zijn Zoon, heeft Zich overgegeven tot in de dood om ons het leven te geven. Als Gods liefde voor ons mensen zo diep en zo groot is..., zou Hij ons dan morgen vergeten? Zal de toekomst van Joanne en Timo Hem dan onverschillig laten? Nee, de HEERE zal voorzien. Vertrouw je kindje maar aan Hem toe. Vertrouw je leven maar aan de HEERE toe. Geef alles van je leven op het altaar aan Hem over. Abraham durfde het. God kon zijn zoon zelfs uit de dood laten opstaan, zo was hij overtuigd. Nu, God heeft inderdaad Zijn eigen Zoon uit de dood laten opstaan. En daarom mogen wij met de doop met Hem begraven worden en opstaan... alles van onszelf verliezen... en weer als nieuw in het leven staan door Jezus, onze Redder. De doop laat zien: niets is meer van jezelf. Maar je mag zelf van Hem zijn. Voor eeuwig van Hem. Wat een genade en zekerheid!

Heb je vragen of een reactie: ds. E.G. (Eddy) de Kruijf // 010 210 89 71 // dekruijf@live.nl